

Municipiul București

Consiliul Local al Sectorului 2 București

Referat de aprobare

la proiectul “Gradini vii – un aer mai curat” pentru amenajarea și întreținerea spațiilor verzi aferente blocurilor de locuințe

Prezentarea, fundamentarea motivarea și analiza de impact a proiectului de hotărâre cu caracter normative

Titlul : aprobarea proiectului “Gradini vii - un aer mai curat” pentru amenajarea și întreținerea spațiilor verzi aferente blocurilor de locuințe

Motivarea emiterii actului normativ

Ordonanta Guvernului nr.21/2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale, cu modificările și completările ulterioare, *”stabilește obligațiile și răspunderile care revin autorităților administrației publice locale, instituțiilor publice, agenților economici și cetățenilor pentru buna gospodărire a localităților, pentru instaurarea unui climat de ordine și curățenie pe teritoriul acestora”*.

De asemenea, actul normative invocate prevede obligația consiliilor locale de a organiza, coordona și asigura control întregii activități de gospodărire și înfrumusețare a localităților, de păstrarea ordinii și curățeniei ...” prin adoptarea măsurile ce se impun pentru asigurarea participării cetățenilor, a instituțiilor publice și agenților economici, cu sau fără personalitate juridică, la realizarea acțiunilor de înfăptuire și păstrare a curățeniei în interiorul localităților și în afara acestora.

Totodată, în sarcina cetățenilor s-a reglementat obligativitatea asigurării îngrijirii curților, împrejmuirilor, în parcuri și grădini, inclusiv a *asociațiilor de proprietari ”care vor prelua, potrivit prevederilor legale, unele dintre obligațiile ce revin proprietarilor, potrivit prevederilor prezentei ordonanțe, și vor răspunde pentru realizarea acestora în fața autorităților administrației publice locale.” (art. 9 alin. 2 din OG 21/2002).*

În ansamblul reglementărilor existente în domeniul protejării mediului, se au în vedere studiile ce au relevat impactul devastator al activităților umane asupra mediului, determinând poluarea sistematică a acestuia, cu efecte majore asupra sănătății populației, astfel încât este

necesară implicarea tuturor autorităților, inclusiv a celor locale, pentru ca, în limita competențelor stabilite prin acte normative să intervină asupra protejării zonelor verzi.

Principalii poluanți sunt monoxidul de carbon (CO), dioxidul de azot (NO₂), ozonul (O₃), particulele în suspensie (PM10, PM2.5), dioxidul de sulf (SO₂), hidrocarburile și plumbul. Sursele pentru aceste substanțe sunt diferite, la fel și impactul asupra sănătății umane, ceea ce determină ca poluarea atmosferică să fie un proces greu de combătut și complex.

Toate studiile ne arata ca cetatenii din Sectorul 2 si Bucuresti respire un aer foarte poluat iar masurile care se iau in Bucuresti sunt neconcludente pentru a creste calitatea aerului, si voi reda cateva dintre sursele gasite pe internet :

- 1) https://www.ecopolis.org.ro/media/files/studiu_calitatea_aerului_bucuresti.pdf
- 2) <https://www.eea.europa.eu/ro/semnale/semnale-de-mediu-2013/articole/aerul-pe-care-il-respiram> ;
- 3) <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/air-quality-23-2018/ro/#chapter0> ;
- 4) https://www.ecopolis.org.ro/media/files/studiu_calitatea_aerului_bucuresti.pdf ;
- 5) https://tpbi.ro/files/15/propunere_plan_integrat_calitate_aer_buc-ilovepdf-compressed.pdf ;
- 6) <https://www.revistacalitateavietii.ro/2009/CV-3-4-2009/03.pdf>

Infrastructurile verzi urbane sunt un concept cu o multitudine de abordări dar în sensul larg, exprimă rețele conectate de spații multifuncționale ce susțin procese ecologice și sociale. Infrastructurile verzi prezintă drept caracteristici fundamentale conectivitatea și multifuncționalitatea, și acoperă o gamă largă de elemente specific. Utilizarea infrastructurilor verzi în planificarea urbană a crescut capacitatea acestora de a contribui la atingerea obiectivelor și țintelor politicilor într-o manieră durabilă Infrastructurile verzi reprezintă un instrument din ce în ce mai folosit pentru atingerea acestor obiective deoarece beneficiile lor sunt indiscutabile .

Planificarea cu ajutorul infrastructurilor verzi este un proces ce necesită informații suplimentare în special evaluări ale multifuncționalității acestora și atingerii obiectivelor ecologice, sociale și economice imprimând o structură și viteză diferită procesului de luare a deciziilor.

Perspectiva planificării urbane promovată la nivelul spațiului european prezintă o tradiție îndelungată, evidențiată în documentele cu caracter director ce determină elemente corespondente în legislațiile la nivel național. Politicile ce afectează acest domeniu sunt rezultatul colaborării statelor membre prin schimb de informații și bune practici. În Europa, planificarea spațiilor verzi are o abordare socio-ecologică ce se bazează pe stilul compact de planificare al orașelor, rolul acesteia în managementul teritorial fiind influențat de localizare, cerere și structura administrației

La nivel național, există câteva repere legislative care reglementează o parte din distribuția și managementul infrastructurilor verzi urbane. Legea nr. 24/2007 a fost creată pentru a susține dreptul constituțional al persoanelor de a avea un mediu sănătos.

Bucurestiul inregistreaza pierderi anuale de 6.35 de miliarde de euro , pierderi generate de impactul poluarii asupra sanatatii locuitorilor, locuitorii sai traiesc in medie cu 4 ani mai potin decat cei din restul tarii. Bucurestiul este de ani de zile in topul celor mai poluate orase capitale ale Europei si una dintre capitalele cu cel mai putin spatiu verde.

BENEFICIILE OFERITE DE SPAȚIILE VERZI

Beneficii ecologice.

Din perspectivă ecologică, spațiile verzi urbane sunt un adevărat moderator al impactului activităților umane asupra mediului înconjurător. Acestea au o contribuție importantă la epurarea chimică a atmosferei. Prin procesul de fotosinteză, plantele consumă dioxid de carbon și eliberează oxigen, constituind, astfel, alături de planctonul din oceane, principalele surse de oxigen ale planetei. Studiile actuale arată că un hectar de pădure produce, în medie, 10 t de oxigen pe an și consumă 14 t CO₂ (Bernatzky A., 1978, citat de A.-F. Iliescu, 2006). În decursul unei zile, o suprafață foliară de 25 mp furnizează necesarul de oxigen pentru o persoană (A.-F. Iliescu, 2006).

Pe lângă epurarea chimică a atmosferei, ce menține bilanțul zi-noapte în favoarea producției de oxigen, vegetația realizează și o epurare fizică a acesteia prin reținerea prafului și pulberilor. Rezultatele cercetărilor științifice pun în evidență faptul că „o peluză de iarbă reține de 3–6 ori mai mult praf decât o suprafață nudă, iar un arbore matur reține de 10 ori mai multe impurități decât o peluză de mărimea proiecției coroanei acestuia pe sol” (A.-F. Iliescu, 2006, p. 94).

În paralel cu epurarea chimică și fizică a atmosferei, vegetația realizează și o epurare bacteriologică a acesteia, distrugând o bună parte din microorganisme prin procesul de degajare a oxigenului și ozonului, îndeosebi de către conifere, și nu numai (A.-F. Iliescu, 2006). Vegetația are un rol vital și în moderarea climatului urban.

În orașe, construcțiile și suprafețele pavate sau betonate creează un climat urban specific, cu temperaturi mai ridicate și o restricție a circulației aerului, ceea ce conduce la producerea așa-numitului efect de „insulă de căldură”. În contrast cu acesta, vegetația, prin efectul de umbră și de creștere a umidității aerului contribuie la crearea unui mediu mai confortabil. De aici și folosirea sintagmei „parcul – insulă răcoroasă”, în contrast cu „insula de căldură” urbană (Draft Green Space Strategy, Erewash Borough Council, 2007).

Studiile climatologice susțin că, în apropierea pădurilor, temperatura medie a aerului, în zilele de vară, este cu 2–3,5°C mai scăzută față de zonele libere neplantate din orașe, și cu 12–14°C mai scăzută decât temperatura construcțiilor și ariilor betonate și asfaltate.

Vegetația bogată contribuie la creșterea umidității relative cu 7–14 procente în parcuri și păduri, cu efect benefic asupra zonelor limitrofe (Bernatzky A., 1966, citat de A.-F. Iliescu, 2006). Un alt beneficiu adus de vegetație îl constituie atenuarea poluării fonice. Spațiile verzi, în special cele compacte, constituie adevărate bariere pentru zgomote, contribuind semnificativ la reducerea nivelului acestora, în perioada de vegetație. Unele cercetări arată că zgomotele, care în mediul urban ating intensități cuprinse între 40 și 80 decibeli, pot fi reduse la jumătate în cazul existenței unor perdele arborescente cu o lățime de 200–250 m (Cook D. I. și Van Harerbeke D. F., 1971, citați de A.-F. Iliescu, 2006).

Spațiile verzi, atunci când sunt și naturale, au rolul de a păstra și perpetua vegetația naturală autohtonă din zonele în care sunt situate orașele, prin furnizarea și conservarea habitatelor pentru diferite specii, ce pot avea, uneori, o diversitate mai mare decât în habitatele rurale.

Beneficii sociale.

Ca spații publice, spațiile verzi contribuie la creșterea incluziunii sociale, prin crearea de oportunități pentru ca persoanele de toate vârstele să interacționeze atât prin contact social informal, cât și prin participarea la evenimentele comunității (conf. Scottish Executive 2001, citat de T. BaycanLevent și P. Nijkamp, 2004). Spațiile verzi pot constitui locuri de desfășurare pentru diverse evenimente sociale și culturale, cum sunt festivalurile locale, celebrările civice sau desfășurarea unor activități teatrale, cinematografice etc. (T. Baycan-Levent și P. Nijkamp, 2004). Astfel, acestea „ajută la formarea identității culturale a unui areal, sunt parte a profilului său unic și dau un sens locului pentru comunitățile locale” (Draft Green Space Strategy, Erewash Borough Council, 2007).

Spațiile verzi bine întreținute joacă un rol semnificativ în promovarea sănătății populației urbane. Acestea oferă oportunități prin care încurajează un stil de viață mai activ, prin plimbări, alergare, exerciții fizice, ciclism etc., inclusiv deplasări pe rutele dintre zonele locuite și/sau dintre diferite facilități publice (magazine, piețe, școli). Unele studii arată că valoarea principală a spațiilor verzi decurge din capacitatea lor de refacere a „stării de bine” a persoanelor care le frecventează (Greenspace Scotland, Research report).

Ele oferă cetățenilor locuri liniștite pentru relaxare și reducere a stresului, pentru evadarea din mediul construit și din trafic. Spațiile verzi răspund, așadar, în principal, nevoilor umane de recreere și petrecere a timpului liber. În cazul persoanelor lipsite de venituri sau de timp, parcul rămâne soluția cea mai la îndemână pentru activități recreative. De asemenea, spațiile verzi pot deveni, în anumite condiții, locuri de joacă pentru copii, contribuind la dezvoltarea fizică, mentală și socială a acestora (Hart R. 1997, citat de T. Baycan-Levent și P. Nijkamp, 2004). Ele facilitează un necesar comportament de socializare a copiilor (Draft Green Space Strategy, Erewash Borough Council, 2007).

Spațiile verzi urbane au o deosebită importanță și din punct de vedere estetic, deoarece atenuază impresia de rigiditate și ariditate a oricărui mediu construit – mediu ce domină în

orașe. Prin valoarea amenajării lor peisagistice, spațiile verzi dau identitate așezărilor umane, constituind „o artă accesibilă, ușor de înțeles și apropiată tuturor, pentru că folosește elemente naturale ce exercită o atracție spontană” (A.-F. Iliescu, 2006, p. 103).

Beneficii economice.

Impactul pozitiv al spațiilor verzi se extinde și în sfera activării vieții economice a orașelor. Un mediu plăcut ajută întotdeauna la crearea unei imagini favorabile asupra centrelor urbane și, prin aceasta, poate spori atractivitatea pentru investiții și pentru oferta de noi locuri de muncă (T. BaycanLevent și P. Nijkamp, 2004). Mai mult, prezența spațiului verde, prin aspectele benefice pe care le oferă locuitorilor (estetice, de sănătate etc.), determină creșterea în valoare a zonelor urbane (T. Baycan-Levent și P. Nijkamp, 2004) și, implicit, a valorii proprietăților localizate în vecinătatea lor (Practical Evaluation Tools for Urban Sustainability – Green Blue). Existența spațiilor verzi bine întreținute contribuie, de asemenea, la creșterea calității locuirii. Cercetările au arătat că locuitorii acordă o valoare înaltă zonelor în care se află spații verzi de calitate (Sendi, R. și colab., Public Spaces on large housing estates, p. 10).

De asemenea, spațiile verzi pot juca un rol semnificativ în dezvoltarea turismului. Toate aceste beneficii aduse de sistemul spațiilor verzi urbane prin prisma celor trei funcții (ecologică, socială și economică) sunt bine precizate și în Recomandarea Consiliului Europei No. R (86)11 a Comitetului Ministerial al Statelor Membre asupra spațiului public urban, în sensul de spațiu verde, și anume: „Spațiul public este o parte esențială a moștenirii urbane, un element puternic în înfățișarea arhitecturală și estetică a orașului, joacă un rol educațional important, este semnificativ din punct de vedere ecologic, este important pentru interacțiunea socială, vine în sprijinul dezvoltării comunității și este încurajator pentru obiective și activități economice. Ajută la reducerea tensiunii inerente și a conflictului din zonele deprivatate ale arealelor urbane; are un rol important în oferta de facilități pentru nevoile recreative și de petrecere a timpului liber a comunității și are o valoare majoră în îmbunătățirea condițiilor de mediu, ajută la renașterea economică a orașelor, nu numai prin crearea de locuri de muncă, dar și printr-o creștere a atractivității orașului, ca un loc pentru investiții și afaceri și areale rezidențiale căutate”. (Recommendation on Urban Space 86/11, 1986, citat în Parks and urban green space, CIWEM.)

Temei legal:

Urbanizarea este un proces care a apărut prin concentrarea unei populații într-un anumit spațiu și s-a extins prin proces de migrare, spor natural al populației și prin transformarea unor zone rurale în orașe, proces care are loc continuu.

În conformitate cu prevederile art. 1 din **Legea 24 / 2007** privind Administrarea spațiilor verzi, prin spațiu verde se înțelege „zona verde din cadrul orașelor și municipiilor, definită ca o rețea mozaicată sau un sistem de ecosisteme seminaturale, al cărei specific este determinat de vegetație (lemnoasă, arborescentă, arbustivă, floricolă și erbacee)”. Prin

această lege se „reglementează administrarea spațiilor verzi, ca obiective de interes public, în vederea asigurării calității factorilor de mediu și stării de sănătate a populației”

Deasemeni, **Agenda 21** reprezintă modelul de dezvoltare durabilă din punct de vedere social, economic și de mediu. Actori precum guvernele, organizațiile non-guvernamentale (ONG), industria și societatea civilă sunt încurajați să ia parte în acest proces. Agenda 21 oferă un cadru pentru abordarea problemelor sociale și de mediu precum poluarea aerului, apei și solului, defrisările, pierderea biodiversității, sănătatea, tendințele demografice, sărăcia, consumul de energie, problemele legate de producția și transportul deșeurilor. În România, Constituția stipulează **„dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic” (art. 35).**

În acest context, **Legea nr. 24/2007** privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zonele urbane stabilește că „Statul recunoaște dreptul fiecărei persoane fizice la un mediu sănătos, accesul liber pentru recreere în spațiile verzi proprietate publică, dreptul de a contribui la amenajarea spațiilor verzi, la crearea aliniamentelor de arbori și arbuști, în condițiile respectării prevederilor legale în vigoare” (art. 6). În aceeași lege, spațiile verzi urbane sunt definite ca o rețea mozaicată sau un sistem de ecosisteme seminaturale, al cărui specific este determinat de vegetație (lemnoasă, arborescentă, arbustivă, floricolă și erbacee) și cuprind parcuri, scuaruri, aliniamente plantate sau terenuri libere, neproductive din intravilan.

Cele mai importante sunt parcurile, datorită suprafeței și dotărilor de care dispun, dar și funcțiilor pe care le îndeplinesc. După natura proprietății, spațiile verzi pot fi publice (parcuri, scuaruri, spații amenajate cu dominantă vegetală și zone cu vegetație spontană ce intră în domeniul public) sau private (spații verzi aflate în proprietate privată și care nu sunt utilizate în interes public).

Administrarea spațiilor verzi se face de către administrațiile publice locale, în cazul celor publice, sau de către proprietarii acestora pentru cele private.

La nivelul Sectorului 2 al Municipiului București, spațiile verzi dintre blocuri sunt administrate de Consiliul Local al Sectorului 2 – prin Administrația Domeniului Public Sector 2 și în întreținerea Asociațiilor de Proprietari adiacente, care le utilizează fără a exista un set de norme/reguli care să asigure o îngrijire corespunzătoare. Sunt cazuri în care acestea au fost ilegal împrejmuite și utilizate pentru parcaj sau utilizate ca grădini de zarzavat pentru anumite persoane.

Ținând cont și de prevederile Ordonanței nr 21/2002 din 30 ianuarie 2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale, cu modificările și completările ulterioare, în cuprinsul căreia sunt statuate obligații ale persoanelor fizice și juridice privind îngrijirea imobilelor, **inclusiv a curților aferente, se impune inițierea unui proiect de hotărâre care să asigure buna administrare, amenajare și întreținere a spațiilor verzi dintre blocuri, în vederea asigurării calității factorilor de mediu și stării de sănătate a populației.**

Membrii asociațiilor de proprietari sau a celor de locatari, după caz, sunt principalii beneficiari ai acestor spații verzi, pentru consilierile pe larg expus, astfel încât se impune elaborarea unor reglementări care să instituie obligații cu caracter normativ, în ceea ce privește întreținerea acestor spații adiacente ansamblurilor de locuințe.

Pentru realizarea corespunzătoare a amenajării zonelor verzi aferente blocurilor de locuințe, se vor organiza concursuri publice de peisagistică, conform Regulamentului anexat proiectului promovat, asociațiile de proprietari având obligația de a implementa măsurile aprobate de Consiliul Local Sector 2, necesare implementării proiectelor de peisagistică aprobate.

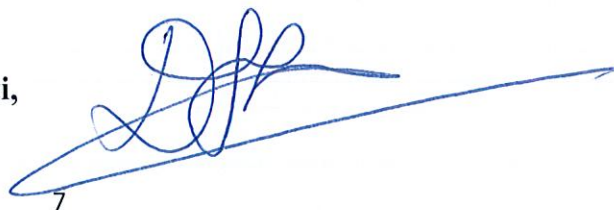
Acesul la programul de amenajare a zonelor verzi adiacente se va face în conformitate cu reglementările din cuprinsul actului administrativ inițiat, atașat prezentului Referat de aprobare, respectiv prin înscrierea în platforma online ce va fi pusă la dispoziția asociațiilor de proprietari pentru programare, în vederea realizării lucrărilor de amenajare ale grădinilor. Acestea vor putea alege modelul de design al grădinii din cele puse la dispoziție pe platforma și vor trimite online Angajamentul privind activitățile de întreținere a spațiilor verzi amenajate conform proiectului.

Oportunitatea implementării actului normativ implementat este fundamentată și de împrejurarea că, în timp, în procesul de dezvoltare și sistematizare a orașelor, nu s-a ținut întotdeauna seama de menținerea unui echilibru între dezvoltarea urbană și asigurarea necesarului de spații verzi. Infrastructura verde cuprinde toate elementele unei rețele de spații verzi interconectate, care conservă valorile și funcțiile ecosistemului natural și creează beneficii pentru comunități. Ea se compune din elemente naturale și antropice, cum ar fi zonele reîmpădurite, podurile verzi, zonele urbane verzi, acoperișurile și pereții înierbați, terenurile agricole cu valoare naturală ridicată sau pădurile. **Astfel, infrastructura verde ajută economia și societatea și are un aport esențial la atenuarea naturală a efectelor schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea.**

Conform art. 166 alin. 2 lit. "o" din Codul Administrativ, *consiliile locale ale sectoarelor municipiului București "acționează pentru protecția și refacerea mediului, în scopul creșterii calității vieții; contribuie la protecția, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor și a rezervațiilor naturale"*

Față de cele arătate, supun informării și consultării publice a cetățenilor, în procedura de asigurare a transparenței decizionale, respectiv Consiliului Local Sector 2, în vederea analizării și aprobării, proiectul "Grădini vii – un aer mai curat" pentru amenajarea și întreținerea spațiilor verzi aferente blocurilor de locuințe

Inițiator:
Consilier Local al Sectorului 2 București,
Feroiu Silviu Dumitru

7